

Werkconferentie over leren in de praktijk

Een dag lang leren

We begrijpen elkaar soms niet, zegt een van de conferentiedeelnemers tijdens een workshop. Hij doelt op onderwijs en bedrijfsleven. De samenwerking loopt soms stroef waardoor het lastig is praktijkleren goed vorm te geven.

‘Wat is bpv?’ hoor ik fluisteren tijdens de inleiding van Martin Mulder met over praktijkleren als bron van inspirerend leren. Voor mensen die niet uit het onderwijs komen, is de onderwijstaal soms moeilijk te begrijpen. Toch zien vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven dat het belangrijk is samen te werken met het onderwijs, en andersom. Daarom nemen vertegenwoordigers van beide groepen op 21 april deel aan de werkconferentie ‘Een dag lang leren van en met groen’. Plaats van samenkomst is Hotel de Nieuwe Wereld dat wordt gerund door leerlingen van de Wageningse hotelvakschool, een plek waar leren en werken samenkomt.

Inspiratie

Er zijn medewerkers van veredelingsbedrijven, tuinbouwbedrijven en Sociale werkvoorzieningen, productschappen, brancheorganisaties en vakbonden. En

de vertegenwoordigers uit het onderwijs houden zich bezig met praktijkleren, via cursus- en contractonderwijs of EVC-trajecten. Ze willen weten hoe je praktijkleren beter vormgeeft. Hoe kun je het handig organiseren? Hoe versterk je samenwerking of communicatie tussen onderwijs en bedrijven? Die laatste vraag houdt mij ook bezig. We willen het al jaren, meer samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven, maar het blijft moeizaam. Er is een tiental workshops die op de vragen in gaan. Er wordt veel ervaring uitgewisseld en er wordt genetwerkt.

De conferentie begint met luisteren. “De praktijk is een krachtige leerbron”, beoogt professor Martin Mulder van de leerstoelgroep Educatie en Competentiestudies. “Het is een plaats waar authentiek leren plaatsvindt, waar mensen gedachten uitwisselen en samenwerken.” Dat besef is langzamerhand wel doorgedrongen in het groene onderwijs, realiseert Mulder zich. “We zijn de paradigmashift voorbij. Leren en werken wordt nu beter op elkaar afgestemd. De kunst is om de werkplek ook echt in te richten als slimme leeromgeving.” Om de deelnemers actief te krijgen, geeft hij een opdracht. Schrijf in twee minuten op wat je te binnenschiet bij de vraag ‘Wat maakt leren inspirerend?’. Leren is inspirerend als er een vonk overslaat, als er een verrassend verband optreedt of wanneer een knellend probleem opgelost wordt. Het zijn enkele van de verschillende voorbeelden die uit de korte inventarisatie komt. Samenwerking tussen mensen kan een rol spelen bij inspirerend leren. Fascinatie, aandacht en authenticiteit zijn kernwoorden voor inspirerend leren. De

praktijk of werkplek kan een belangrijke rol spelen bij het inspirerend leren. Niet alleen tijdens het cursus- en volwassenonderwijs, het postinitieel leren, maar ook tijdens het jeugdonderwijs of initieel leren.

Een dak

Dat permanente scholing of leven lang leren nodig is, daarvan is vrijwel iedereen overtuigd. “De visies daarover verschillen niet zoveel”, zegt Marcel Kooijman van de AOC

Raad tijdens een workshop over visie op praktijkleren. Zowel werkgevers (Winnie van Eck van LTO Nederland) als werknemers (Marcella Bense, FNV Bondgenoten) benadrukken het belang ervan. Kooijman ziet voor aoc’s een rol als regionale groene loopbaancentra. Maar die rol is niet zo vanzelfsprekend, zo blijkt uit de discussie:

“Verwacht niet dat mensen uit het bedrijfsleven vanzelf naar de scholen toe komen.” Zo start de discussie. Bedrijven weten soms niet wat scholen doen. Een medewerker van een veredelingsbedrijf die een scholingsvraag heeft, vertelt dat samenwerking met het onderwijs stroef verloopt. “Ze reageren traag, er is weinig initiatief, de communicatie is stroef.” Scholen praten teveel in jargon, ze volgen de vraag van de arbeidsmarkt in plaats van proactief te reageren. Maar er zijn ook goede voorbeelden. Kooijman ziet dat sommige aoc’s zich onderscheiden door ambitie. Succesvolle aoc’s verdiepen zich in wat er in het bedrijfsleven speelt en weten met maatwerk goed in te spelen op de vraag uit het bedrijfsleven. De scholingsportefeuilles nemen er toe. Het praktijkleren werkt daar ook door naar het jeugdonderwijs.

Drie werkconferenties

De werkconferentie is de tweede in een serie van drie bijeenkomsten. De bijeenkomsten worden georganiseerd door BMC Onderzoek en Wageningen Business School in opdracht van het ministerie van LNV. Op 11 december was er een bijeenkomst ‘Groen leeft, leert en werkt!’. In het najaar van 2009 zal een laatste bijeenkomst georganiseerd worden. Meer informatie is te vinden op www.leren-werken.nl

Hoe verloopt de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven in andere niet-groene sectoren? “De samenwerking is anders georganiseerd”, vertelt onderzoeker Renske Gercama, van BMC Onderzoek 's middags tijdens een workshop. Ze heeft in opdracht van het Productschap Tuinbouw (PT) onderzocht hoe andere bedrijfssectoren investeren in beroepsonderwijs. In de bouwtechniek, afbouw en metaal zijn er samenwerkingsverbanden tussen bedrijfsleven en onderwijsinstellingen. Bedrijven en onderwijsinstellingen verzorgen gezamenlijk een opleidingstraject bij leerlingen die in dienst van die bedrijven zijn. Het is vergelijkbaar met de GOA's (Gemeenschappelijk opleidingsactiviteiten) zoals die voor de groene sector in sommige regio's plaatsvinden. In de sector afbouw en onderhoud (stucadoors, schilders) zijn er drie 'vakcentra' waar roc's en bedrijfsopleidingen onder een dak zitten.

Initiatief

De onderzoekers zijn op basis van de verkenning met verschillende aanbevelingen gekomen voor het bedrijfsleven en onderwijs. Zo moet het bedrijfsleven zijn kennisvraag concreet maken en willen investeren in onderwijs. Het onderwijs moet krachten bundelen, werken aan flexibiliteit en werken aan bekendheid van het groene onderwijs buiten de sector. Het onderzoek was voor PT aanleiding tot een discussie in december. Het stimuleren van de samenwerking tussen aoc's en tuinbouwbedrijfsleven kreeg de hoogste prioriteit. Maar hoe doe je dat? En waarom loopt de samenwerking soms zo stroef? Het is het gespreksonderwerp van de discussie in een steeds warmer wordende zaal. De zon brandt op de ramen.

Harrie Kootstra, docent bij AOC Oost en medewerker bij Agriholland, vertelt dat hij soms teleurstellende ervaringen

“Wat maakt leren inspirerend?” Twee minuten hebben de conferentiedeelnemers om antwoord te geven op die vraag van Martin Mulder

Samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven is soms teleurstellend, vindt docent Harrie Kootstra (midden). Hoe kan dat? Het is stof voor discussie

heeft als het om samenwerking gaat. Hij noemt de Nederlandse Bond van Boomkwekers als positieve uitzondering. Hij heeft met hen goede ervaringen bij het ontwikkelen van webquests. Maar andere sectoren laten het vaak afweten, is zijn ervaring. En ook de samenwerking met docenten of aoc's is soms teleurstellend. Hoe kan dat? Het heeft te maken met mensen, wordt er gezegd. Henk van Hoeij van het productschap voor Zuivel vindt dat het onderwijs soms erg traag werkt. "We begrijpen elkaar soms niet. Het onderwijs luistert niet." Wim Zaalmink, trekker van het GKC-programma Praktijkgerichtheid, vraagt zich af of het bedrijfsleven wel duidelijk aanspreekbaar is. "Wie is het bedrijfsleven? LTO?"

Zaalmink gelooft in regionale aanpak en noemt de kassenklas in Zwaagdijk (Clusius College) als voorbeeld van goede samenwerking. Er zijn meer goede voorbeelden zoals de Bollenacademie, de eerder genoemde GOA's of de Melkveeacademie. Er zouden meer regionale initiatieven moeten komen is een conclusie uit de discussie. En misschien is een scholingsconsulent, zoals die voor de boomkwekerij functioneert, een oplossing voor andere branches. Jaap de Vries van PT ziet vooral een rol voor de brancheverenigingen. Maar ook het onderwijs zou initiatief moeten nemen. Een echt antwoord is er niet. Vragen blijven. Het geeft aanleiding om er na de workshops tijdens de thee, door leerlingen ingeschonken, over door te praten. Deelnemers van andere workshops zitten met andere vragen. Hoe ontwikkel opleidingsinitiatieven voor kleine bedrijven? Of hoe acquireer ik deelnemers en bedrijven voor evc-trajecten? Eigenlijk is een dag lang leren, waar de titel van de conferentie naar verwijst, veel te kort om antwoord te geven op al die vragen. □

Piet Verhoeven, onderwijsconsulent voor de boomkwekerij, laat deelnemers nadenken over de vraag hoe je met een dominante ondernemer van een klein bedrijf in discussie gaat over scholing

Leven lang leren is nodig. De visies van Marcella Bense (FNV, links), Jan Guerand (LNV), Wijnje van Eck (LTO) en Marcel Kooijman (AOC Raad, rechts) verschillen niet zo veel. De discussie gaat over hoe je dat vormgeeft